

TU Delft verlaagt studielast

De Delftse studentenvakbond VSSD vreest dat de kwaliteit van de TU-opleidingen wordt aangetast, aldus een persbericht (2/1/2012).¹ Het College van Bestuur wil dat de faculteiten maatregelen nemen opdat studenten een grotere kans van slagen hebben en minder studievertraging oplopen. En de VSSD heeft aanwijzingen dat faculteiten daartoe de studielast per cursusjaar (d.w.z. de benodigde hoeveelheid studie-inspanning per studiepunt) willen reduceren. De VSSD vreest dat dit tot verlaging van het diplomaniveau zal leiden. Maar in een reactie op Science Guide (2/1/2012) stelt de TU Delft dat faculteiten ook kunnen inventariseren 'welke zaken uit het curriculum kunnen omdat het is verouderd, of omdat er dubbelingen in het curriculum zitten'.² En misschien zijn er ook andere mogelijkheden om de studieproductiviteit te verhogen: de onderwijs- en leerprocessen kunnen wellicht doelmatiger worden ingericht zodat het beoogde eindniveau met een lagere ureninvestering of met minder tijdverliezen bereikt kan worden.

Wat is de kern van dit persbericht? Het inzicht breekt door dat sommige universitaire opleidingen momenteel voor de gemiddelde student niet studeerbaar zijn in de wettelijke cursusduur die in de studiegids staat, ook al zou die student jaarlijks 42 volle werkweken in z'n studie steken. Wellicht geldt dat vooral voor universitaire bacheloropleidingen die qua eindniveau met verwante hbo-opleidingen moeten concurreren, zoals in de technische en economische sector. Tot nu toe hebben ze 't zich gemakkelijk gemaakt door verkapte verlenging van hun programma, bovenop hun wettelijke cursusduur, maar de Haagse politici pikken dat niet langer. Zij eisen dat de tering (het beoogde diplomaniveau) naar de nering (de wettelijke cursusduur) wordt gezet. Zij introduceren, met andere woorden, een tweede kwaliteitscriterium: universitaire opleidingen moeten weliswaar een zo hoog mogelijk diplomaniveau bereiken, maar dat mag niet ten koste gaan van hun studeerbaarheid in de wettelijke cursusduur.

Zijn er harde bewijzen, dat sommige universitaire opleidingen voor de gemiddelde student niet studeerbaar zijn in de wettelijke cursusduur? Of ligt de studievertraging en -mislukking veeleer aan een lage studie-inzet van de studenten? Neen, de VSSD voert bij wijze van voorbeeld de opleiding Lucht- en Ruimtevaarttechniek op: deze bachelor- en masteropleiding heeft momenteel 'een mediane studieduur van meer dan zeven jaar [terwijl] studenten (...) volle werkweken maken.' De *mediane, hardwerkende student* loopt dus twee jaar studievertraging op voordat uiteindelijk de ingenieurstitel is behaald.

Dat is echter een bewering zonder hard bewijs. Kunnen we elders in het universitaire bestel hardere indicaties vinden dat er iets mis is met de studeerbaarheid? Deze week las ik een korte probleemschets betreffende de eerstejaarscursus Wiskunde van de Utrechtse universitaire opleiding *Economie & Bedrijfs-economie* (DUB 2/1/2012).³ De officiële studielast is 7,5 studiepunt (210 uur). Er wordt een entreetoets afgenomen om te controleren of de deelnemers over de vereiste wiskundekennis beschikken om de cursus met vrucht te volgen. Slechts 30% van de aankomende studenten slaagt voor deze entreetoets. De overigen moeten in de eerste vier weken van deze tienweekse cursus een aanvullend practicum volgen om hun deficiënties bij te spijkeren. Aan het eind van de rit legt 68% van de cursusdeelnemers de eindtoets af (één op de drie is dus reeds tijdens de rit afgevallen), maar lang niet iedereen die voor de eindtoets opgaat, haalt een voldoende. Gerekend over de instroom heeft slechts zo'n 45% van de deelnemers de cursus met succes doorlopen. Wellicht hebben de volgende factoren aan dit bedroevende resultaat bijgedragen:

- het ziet er naar uit dat 70% van de deelnemers *overbelast* wordt (zij moeten veel meer dan de officiële studielast van 210 uur investeren om de eindstreep van de wiskundecursus te bereiken);
- de deficiënties moeten tijdens de rit worden bijgespijkerd: zou een bijspijkerkursus *voorafgaande* aan de reguliere cursus niet effectiever zijn?⁴
- de cursus wordt deels in het Nederlands en *deels in het Engels* gegeven (de voertaal in de werkcolleges en practica is Nederlands, terwijl het wiskundeboek en de hoorcolleges in het Engels zijn);
- lang niet alle aankomende studenten beheersen de Engelse taal op het niveau dat vereist is voor het volgen van een Engelstalig wiskundecollege en voor vlotte bestudering van een Engels wiskundeboek: tijdens de cursus zijn zij nog veel tijd kwijt om hun Engelse taalbeheersing bij te spijkeren.

Verder is vermeldenswaard dat verscheidene propedeusevakken voortbouwen op de kennis die in de wiskundecursus is opgedaan. Degenen die deze cursus niet met een voldoende weten af te sluiten, hebben dus een lage kans van slagen in die vervolgvakken. De studievertraging die zij in de propedeuse zullen oplopen, is wellicht mede te wijten aan de volgende factor:

- het propedeuseprogramma biedt onvoldoende faciliteiten om de opgelopen wiskunde-achterstand tijdig en zonder overbelasting in te lopen en op redelijke termijn aan een herkansing van het wiskudententamen deel te nemen.

Deze casus vormt een vrij hard bewijs dat er universitaire opleidingen bestaan die voor de gemiddelde student niet studeerbaar zijn in de wettelijke cursusduur, zowel door hun overschrijding van de wettelijke studielast als door de ondoelmatige inrichting van hun studieprogramma.⁵

Wes Holleman

weblog onderwijs 5-1-2012

<http://www.onderwijsethiek.nl>

¹ <http://www.vssd.nl/2012/01/tu-delft-gedwongen-tot-kwaliteitsverlaging-2/>

² <http://www.scienceguide.nl/201201/hoger-rendement-ten-koste-van-kwaliteit.aspx>

³ <http://www.dub.uu.nl/content/frankvandersalm;>

zie ook: <http://www.uu.nl/faculty/leg/nl/organisatie/departementen/departementeconomie/informatievoorstudenten/Pages/default.aspx> > Onderwijscatalogus > Wiskunde (IECB1WIS)

⁴ In dit verband is het schrijnend dat de Universiteit Utrecht heeft aangekondigd het James Boswell Instituut, dat bijspijker cursussen verzorgt, te willen opheffen. Zie:

<http://www.dub.uu.nl/content/james-boswell-instituut-wordt-opgeheven> (22/12/2011).

⁵ Twee maanden geleden publiceerde ik een kritisch blogbericht over de studeerbaarheid van het propeuse programma van een zusteropleiding *Economie & Bedrijfseconomie*, namelijk die van de Erasmus-universiteit. URL: <http://www.onderwijsethiek.nl/onderwijs/draconische-bsa-praktijken>. Het struikelvak Wiskunde is daar gesplitst in *twee* vakken à acht studiepunten (Wiskunde 1 en Wiskunde 2). Bovendien wordt aanstaande studenten geadviseerd alvast een zomercursus te volgen om hun wiskundekennis op te frissen en uit te breiden.